

ทัศนคติของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

นางสาว วิไลรักษ์ แก้ววิไล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-589-2

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**LIBRARIANS' ATTITUDES TOWARD THE ORGANIZATION OF PERIODICALS
IN STATE ACADEMIC CENTRAL LIBRARIES**

Miss Wilairak Kaewwilai

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Library and Information Science**

Department of Library Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-589-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ทศนคติของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

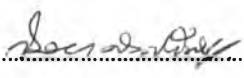
โดย   นางสาว วิไลรักษ์ แก้ววิไล

ภาควิชา   บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ

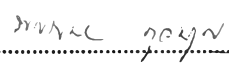

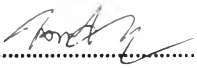
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

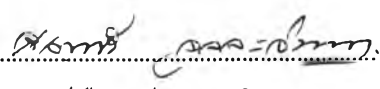

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์เรืองศรี จุลละจินดา)

วิไลรักษ์ แก้ววิไล : ทศนคติของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (LIBRARIANS' ATTITUDES TOWARD THE ORGANIZATION OF PERIODICALS IN STATE ACADEMIC CENTRAL LIBRARIES) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. พรรณพิมล กุลบุญ. 239 หน้า. ISBN 974-334-589-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ตลอดจนทัศนคติและปัญหาของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน และงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ รวมทั้งข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า หอสมุดส่วนใหญ่ 17 แห่ง จากจำนวนทั้งหมด 24 แห่ง บริหารงานวารสารโดยมีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ โดยหอสมุด 14 แห่ง รับผิดชอบงานวารสารบางงาน และกระจายงานวารสารบางงานไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ และหอสมุด 3 แห่ง รับผิดชอบทุกงานที่เกี่ยวข้องกับงานวารสาร ส่วนหอสมุดอีก 7 แห่ง ไม่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ แต่กระจายงานวารสารไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลักษณะงาน สำหรับบุคลากรผู้รับผิดชอบงานวารสาร พบว่า หอสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ มีบุคลากรปฏิบัติงานวารสารเต็มเวลาทุกคน ส่วนหอสมุดที่มอบหมายให้ฝ่าย/งานอื่น รับผิดชอบงานวารสาร มีบุคลากรปฏิบัติงานทั้งเต็มเวลาและบางเวลา

สำหรับทัศนคติของบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น รวมจำนวนทั้งสิ้น 107 คน ต่อการจัดระบบงานวารสาร พบว่า บรรณารักษ์มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยว่า งานวารสารควรมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ ทำหน้าที่ดำเนินงานวารสารทุกขั้นตอนและทุกงาน และการที่บุคลากรในฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบดำเนินงานวารสารทุกงาน ทำให้บุคลากรในฝ่าย/งานรู้และเข้าใจลักษณะงานวารสารชัดเจน

ปัญหาของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร พบว่า บรรณารักษ์ประสบปัญหาการจัดระบบงานวารสารทุกด้านในระดับปานกลาง

ภาควิชา.บรรณารักษศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2542..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3971740022 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD: ORGANIZATION OF PERIODICALS / SERIALS LIBRARIANS

STATE ACADEMIC CENTRAL LIBRARIES

WILAIRAK KAEWWILAI : LIBRARIANS' ATTITUDES TOWARD

THE ORGANIZATION OF PERIODICALS IN STATE ACADEMIC

CENTRAL LIBRARIES. THESIS ADVISOR : ASST. PROF.

PANPIMON KOONLABOON, 239 pp. ISBN 974- 334-589-2.

The purposes of this research was to study the organization of periodicals and librarians' attitudes toward the organization of periodicals in state academic central librarian and problems in the state academic libraries. This research had its main focus on the study of periodicals work administration, organization, personnel in charge of periodicals as well as their suggestions.

This research found that 17 out of 24 libraries studied set up a periodicals department. While 14 out of the 17 were responsible for some periodicals work. In this case, some periodicals work is given to the departments concerned. 3 libraries out of 17 were responsible for all periodicals work. For the rest (7 libraries), there is no periodicals department and distribution of work was given to the departments concerned. Full-time staff work in the library when there's a periodicals department. But in the libraries which assigned most of their work to other departments, both part-time and full-time staff are there.

The following are the librarians' attitudes toward the organization of periodicals which consists of 107 librarians from the periodicals department and other departments, it is found that librarians agree that periodicals work should be responsible by periodicals department and do every process and all work. And personnel of the periodicals department should be responsible for all periodicals process since they have knowledge and understand periodicals work very clearly.

Findings show that librarians face problems of organization of periodicals at a moderate level.

ภาควิชา.บรรณารักษศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต..... วิชา.....
สาขาวิชา.บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... วิชา.....
ปีการศึกษา.....2542..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์
พรรณพิมล กุลบุญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ รวมทั้งแก้ไขข้อ
บกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ ประธาน
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธินิรันดร์กุล และอาจารย์เรืองศรี
จุลละจินดา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์มา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณคุณจันทร์เพ็ญ กล่อมใจขาว คุณโยธิน อยู่พะเนียด ที่ให้กำลังใจ และความ
ช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่น 39 และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้
กำลังใจตลอดมา

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณพ่อ แม่ ขอขอบคุณคุณอภิวัฒน์ สำลีจิต และต.ช. กษิติศ สำลีจิต
ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านด้วยดีจนสำเร็จการศึกษา

วิไลรักษ์ แก้ววิไล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	8
2 ปรัชญาวรรณกรรม.....	10
ความหมายและความสำคัญของวารสาร.....	10
การจัดระบบงานวารสาร.....	11
รูปแบบการบริหารงานวารสาร หน่วยงานที่รับผิดชอบ และงาน	
ในความรับผิดชอบ.....	12
การใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และผลกระทบต่อโครงสร้าง	
การบริหารงาน.....	15
บุคลากรผู้รับผิดชอบงานวารสาร.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
ส่วนที่ 1 การจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ.....	31
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุดและจำนวนทรัพยากรวารสาร.....	31
การแบ่งหน่วยงานภายในห้องสมุด.....	31
งบประมาณ.....	35
จำนวนทรัพยากรวารสาร.....	37
การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด	42
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดระบบงานวารสาร.....	55
รูปแบบการบริหารงานวารสาร.....	55
หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน.....	60
บุคลากรที่รับผิดชอบงานวารสาร.....	76
ส่วนที่ 2 ทศนคติของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสารใน หอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	98
ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม.....	98
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	98
ฝ่าย/งานที่สังกัด.....	100
ประสบการณ์ในการทำงานวารสาร.....	102
งานวารสารที่บรรณารักษ์รับผิดชอบ.....	105
เวลาในการปฏิบัติงานวารสาร.....	113
ตอนที่ 2 ทศนคติของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร.....	116
ทศนคติของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร.....	116
ทศนคติของบรรณารักษ์ต่อรูปแบบการบริหารงานวารสาร....	118
ทศนคติของบรรณารักษ์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงาน วารสารแต่ละงาน.....	122
ทศนคติของบรรณารักษ์ต่องานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ.	141

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ปัญหาของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสารและ	
ข้อเสนอแนะต่อการจัดระบบงานวารสาร.....	146
ปัญหาของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร.....	146
ปัญหาด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร.....	148
ปัญหาด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน.....	153
ปัญหาด้านงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ.....	156
ข้อเสนอแนะต่อการจัดระบบงานวารสาร.....	162
5 สรุปลผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	164
รายการอ้างอิง.....	191
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	196
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	211
ภาคผนวก ค การแบ่งหน่วยงานในห้องสมุด.....	232
ประวัติผู้เขียน.....	240

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากร จำแนกตามมหาวิทยาลัย..... 23
2	การแบ่งหน่วยงานภายในห้องสมุด..... 33
3	งบประมาณในการจัดหาวารสารในปีงบประมาณ 2542..... 36
4	จำนวนทรัพยากรวารสาร..... 40
5	การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด..... 43
6	ระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่นำมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด..... 45
7	ชุดโปรแกรม (Module) ที่ห้องสมุดจัดซื้อ..... 47
8	การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานวารสาร..... 49
9	การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานวารสาร..... 52
10	โครงสร้างการบริหารงานวารสาร..... 56
11	ผลของการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด ต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานวารสาร..... 58
12	งานวารสารที่กลุ่มห้องสมุดมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ..... 62
13	หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงานของกลุ่มห้องสมุดที่มี ฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสารบางงาน..... 68
14	หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารของกลุ่มห้องสมุดที่ไม่มีฝ่าย/งาน วารสาร..... 74
15	จำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบงานวารสารของกลุ่มห้องสมุดที่มีฝ่าย/งาน วารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสารทุกงาน..... 77
16	จำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบงานวารสารของกลุ่มห้องสมุดที่มีฝ่าย/งาน วารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสารบางงาน..... 81
17	จำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบงานวารสารของกลุ่มห้องสมุดที่ไม่มี ฝ่าย/งานวารสาร..... 84
18	จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบงานวารสารของกลุ่มห้องสมุดที่มีฝ่าย/งาน วารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสารทุกงาน..... 86
19	จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบงานวารสารของกลุ่มห้องสมุดที่มีฝ่าย/งาน วารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสารบางงาน..... 90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20 จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบงานวารสารของกลุ่มห้องสมุดที่ไม่มี ฝ่าย/งานวารสาร.....	95
21 จำนวนบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามมหาวิทยาลัย.....	99
22 ฝ่าย/งานที่บรรณารักษ์สังกัด จำแนกตามมหาวิทยาลัย.....	101
23 ประสบการณ์การทำงานวารสารของบรรณารักษ์ จำแนกตาม มหาวิทยาลัย.....	103
24 ประสบการณ์การทำงานวารสารของบรรณารักษ์ จำแนกตามฝ่าย/งาน ที่สังกัด.....	104
25 งานวารสารที่บรรณารักษ์รับผิดชอบ จำแนกตามมหาวิทยาลัย.....	106
26 งานวารสารที่บรรณารักษ์รับผิดชอบ จำแนกตามฝ่าย/งานที่สังกัด.....	111
27 เวลาในการปฏิบัติงานวารสารของบรรณารักษ์ จำแนกตาม มหาวิทยาลัย.....	114
28 เวลาในการปฏิบัติงานวารสารของบรรณารักษ์ จำแนกตามฝ่าย/งาน ที่สังกัด.....	115
29 ทักษะคติของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร.....	117
30 ทักษะคติของบรรณารักษ์ต่อรูปแบบการบริหารงานวารสาร.....	120
31 ทักษะคติของบรรณารักษ์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสาร แต่ละงาน.....	123
32 ทักษะคติของบรรณารักษ์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานคัดเลือกวารสาร...	127
33 ทักษะคติของบรรณารักษ์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานจัดทวารสาร.....	129
34 ทักษะคติของบรรณารักษ์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานเตรียมวารสาร เพื่อบริการ.....	135
35 ทักษะคติของบรรณารักษ์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานจัดทำเครื่องมือ ช่วยค้น.....	138
36 ทักษะคติของบรรณารักษ์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานบริการวารสาร.....	140
37 ทักษะคติของบรรณารักษ์ต่องานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ.....	144

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
38 ปัญหาของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร.....	147
39 ปัญหาด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร.....	151
40 ปัญหาด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสาร.....	155
41 ปัญหาด้านงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ.....	159